

**Naar een eenduidige regeling van de
praktijkbegeleiding in de psychologisch
BIG-opleidingen**

Rapport Commissie Praktijkbegeleiding
psychologische BIG-opleidingen

Inleiding

Begin 2009 is door het College Specialismen Gezondheidszorgpsycholoog en de Kamer Gezondheidszorgpsycholoog een commissie ingesteld die tot opdracht had een aantal kwesties met betrekking tot de praktijkbegeleiding van de opleidingen tot gz-psycholoog en gz-psycholoog-specialist onder de loep te nemen. Tot deze kwesties behoorden:

1. De definitie van supervisie, een kwestie die met name in het College herhaaldelijk aan de orde is geweest;
2. De vereiste kwalificaties voor praktijkbegeleiders;
3. De gewenste ontwikkeling van de begeleidingsstructuur van de opleidingen op middel-lange termijn.
4. De wenselijkheid van een meer uitvoerige regeling voor supervisie op het gebied van diagnostiek, analoog aan de regeling voor supervisie op het gebied van de behandeling/psycho-therapie.

De commissie bestond uit M.J.M. van Son (hoofdopleider Gz en KP, voorzitter), L. Geertjens (P-opleider), S. Visser (hoofdopleider Gz) en H. Speelman (hoofdopleider Gz). Secretaris van de commissie was P. van Drunen.

Na de installatie van de commissie bleek dat in het veld geen behoefte bestond aan bezinning op de structuur van de begeleiding zoals bedoeld onder punt 3. Wat betreft punt 4 was de commissie van mening dat er op dit moment geen urgente aanleiding is voor een meer uitvoerige regeling. Om deze redenen heeft de commissie zich beperkt tot de eerste twee onderdelen van haar opdracht.

Vanwege de nauwe verwevenheid van de opleidingen tot gz-psycholoog en klinisch psycholoog met de opleiding tot psychotherapeut heeft de commissie besloten bij de gedachtevorming over de vereiste kwalificaties ook de opleiding tot psychotherapeut te betrekken.

Medio 2010 verscheen een tussentijdse rapportage van de commissie. Deze rapportage is voor reactie voorgelegd aan de Kamer Gezondheidszorgpsycholoog, de Kamer Psychotherapeut en het College Specialismen Gz-psycholoog. Tevens is het besproken in het HCO klinisch psycholoog en het HCO psychotherapeut. Het HCO psychotherapeut heeft op verzoek van de Kamer Psychotherapeut een voorstel gedaan voor kwalificatie-eisen binnen de opleiding tot psychotherapeut. Dit voorstel is verwerkt in dit rapport.

Hoewel de commissie gestreefd heeft naar aansluiting bij de vigerende praktijk, is op sommige punten duidelijk sprake van aanscherping van regels. De commissie acht het van belang dat in zulke gevallen goede overgangsregelingen worden getroffen, om te voorkomen dat de continuïteit van de opleiding in gevaar wordt gebracht.

I. Omschrijving supervisie

Aanleiding

Reeds geruime tijd bestaat er behoefte aan nadere verduidelijking van de omschrijving van supervisie. Thans wordt als definitie hiervan gehanteerd: "het methodisch analyseren en evalueren van de door de opleiding verrichte werkzaamheden". Met name van de zijde van de NVO is herhaaldelijk bezwaar gemaakt tegen deze omschrijving. Om deze reden is de commissie gevraagd zich hierover te buigen en op basis daarvan advies uit te brengen.

Overwegingen

De commissie stelt vast dat er verschillende visies op supervisie mogelijk zijn. Binnen het kader van de gz-opleiding en de opleidingen tot gz-psycholoog-specialist ligt in de supervisie de nadruk op methodisch-technisch onderricht (mede vanwege het feit dat daarnaast sprake is van werkbegeleiding, waarin andere aspecten aan bod komen). De NVO legt daarentegen meer nadruk op de professionele relatie en attitude: bejegening, (zelf-)reflectie. Tegelijkertijd moet het contrast niet nodeloos scherp worden gemaakt: bejegening en (zelf)reflectie komen ook in de supervisie binnen de gz- en KP-opleiding aan bod, ten minste als het gaat om de patiëntgebonden taken (bij de supervisie van "overige taken" en "onderzoek" ligt dat iets anders). Ook in literatuur over supervisie wordt aangegeven dat supervisie in principe beide aspecten kan omvatten, en dat er eerder sprake is van een glijdende schaal dan van een absolute tegenstelling.

De commissie constateert dat het hier niet alleen gaat om een woordenspel. De omschrijving van supervisie heeft consequenties voor de nadere regeling ervan. Dit geldt bijvoorbeeld voor de vraag of het toelaatbaar is dat iemand uit de directe werkomgeving van de supervisant als supervisor optreedt. Vanuit de nadruk op het professioneel-persoonlijk functioneren geldt in NVO-regelingen een strikt verbod hierop. De supervisor mag geen deel uitmaken van de werkomgeving van de supervisant: de supervisant moet zich vrij voelen, en dat kan alleen als hij¹ de supervisor niet in een andere rol in zijn werkomgeving tegenkomt. In de gz-opleiding en de specialistenopleidingen laten de regels op dit punt tot nu toe ruimte voor uitzonderingen.

De commissie is van mening dat beide visies op supervisie legitiem zijn. Binnen de gz-opleiding is bewust gekozen voor de eigen benadering, en de ervaringen geven geen aanleiding om deze keuze bij te stellen. Wel acht de commissie het gewenst om de omschrijving van supervisie op zo'n manier te herzien, dat beide aspecten van supervisie hierin tot uitdrukking komen. Om deze reden stelt zij voor in de toekomst de volgende definitie van supervisie te hanteren:

Voorstel:

Supervisie is: beroepsgerichte persoonlijke begeleiding, individueel of in groepsverband, met als doel de ontwikkeling van het professioneel functioneren van de supervisant, door (a) het methodisch analyseren en evalueren van de door de hem verrichte werkzaamheden op het terrein waarop de supervisie betrekking heeft en (b) de reflectie op het professioneel functioneren van de supervisant en de ontwikkeling daarvan.

¹ Waar hij/hem gebruikt wordt, kan uiteraard ook zij/haar gelezen worden.

II. Kwalificaties praktijkbegeleiders - overwegingen

2.1 Aanleiding

Momenteel is sprake van een grote diversiteit van regelingen op het gebied van vereiste kwalificaties van praktijkopleiders, werkbegeleiders en supervisors. Voor sommige functionarissen van sommige opleidingen (bijv. supervisors behandeling in de opleiding tot klinisch psycholoog) bestaan zeer gedetailleerde, landelijk vastgestelde regelingen. Voor de diverse begeleidingsfunctionarissen van de gz-psycholoog daarentegen bestaan in het geheel geen door de Kamer vastgestelde eisen. Bij ontstentenis van landelijke eisen worden vaak lokale richtlijnen gehanteerd door de verschillende opleidingsinstellingen. De status van deze richtlijnen is echter onduidelijk, en er zijn soms grote regionale verschillen.

Het verzoek aan de commissie was de bestaande regelingen te inventariseren en op basis daarvan tot een samenhangend voorstel te komen.

Bij haar inventarisatie heeft de commissie naast de opleidingen tot gz-psycholoog en klinisch psycholoog ook de opleidingen tot klinisch neuropsycholoog en psychotherapeut betrokken. Naast de landelijk vastgestelde eisen werd ook onderzocht welke regels de afzonderlijke opleidingsinstellingen hanteren.

In haar voorstel heeft de commissie volstaan met de opleidingen tot gz-psycholoog, klinisch psycholoog en psychotherapeut, en de opleiding tot klinische neuropsychologie buiten beschouwing gelaten. De Beroepsvorming en opleiding in de klinische neuropsychologie zijn nog volop in ontwikkeling. Te strikte eisen zijn in zo'n situatie niet functioneel. Het zou naar de mening van de commissie echter wenselijk zijn als bij de KNP-opleiding op den duur hetzelfde stramien van eisen zou worden gehanteerd.

2.2 Uitgangspunten

1. Uitgangspunt voor de voorgestelde kwalificaties vormen de taken en rollen van de verschillende praktijkbegeleiders, zoals omschreven in de uitgave *Taken en verantwoordelijkheden in de praktijkopleiding tot gezondheidszorgpsycholoog en gezondheidszorgpsycholoog-specialist* (hierna aangeduid als: *Taken en verantwoordelijkheden*). Bij de discussie over de vereiste kwalificaties achtte de commissie het in een aantal gevallen ook wenselijk nadere eisen te formuleren ten aanzien van de taakinvoering. Deze zijn apart vermeld.
2. Bij het opstellen van haar voorstel heeft de commissie de bestaande praktijk als uitgangspunt genomen. Verder is in de gehanteerde omschrijvingen en de voorgestelde eisen en criteria zoveel mogelijk aansluiting gezocht bij bestaande andere regelingen, zoals herregistratieregelingen.
3. De commissie heeft gestreefd naar harmonisering van de eisen voor de verschillende begeleidingsfunctionarissen en de verschillende opleidingen. Dat wil zeggen dat de eisen voor praktijkopleiders, werkbegeleiders en supervisors van de drie opleidingen zoveel mogelijk in dezelfde termen zijn geformuleerd. Dit verhoogt zowel de transparantie van de regelgeving als het gezag ervan: regelingen die onderling te zeer verschillen maken al snel een willekeurige indruk. Bovendien komt een dergelijke regeling tegemoet aan de wens van instellingen die meerdere opleidingen "in huis" hebben en die in de verschillende opleidingen graag één lijn trekken met betrekking tot de begeleiding en de taken en kwalificaties van de verschillende begeleiders.

2.3 Dispensaties

De regels zijn in principe bindend. Tegelijkertijd acht de commissie het wenselijk dat de hoofdopleider enige ruimte heeft om af te wijken van de regels, indien de omstandigheden daar aanleiding toe geven en dit vanuit het gezichtspunt van de kwaliteit van de opleiding verantwoord is. Daarbij is het wel van belang dat deze afwijkingen gedocumenteerd worden. De commissie acht het niet nodig dat toezichthoudende organen (Kamers, Registratiecommissie Specialismen Gz-Psycholoog) per individueel geval toestemming geven voor afwijkingen. Wel dienen zij inzicht te hebben in de frequentie waarmee afgeweken wordt van de regelingen. Dit leidt tot het volgend voorstel voor dispensaties:

1. Tenzij anders vermeld, kan een hoofdopleider dispensatie verlenen van de gestelde eisen, doch alleen indien hij/zij van oordeel is dat betrokkene aantoonbaar beschikt over een niveau van functioneren dat overeenkomt met de gestelde eisen. Daarbij dient goed gespecificeerd te zijn wat het bereik is van de dispensatie, bijvoorbeeld met betrekking tot het domein (bijvoorbeeld: "alleen supervisie over behandeling van kinderen en jeugdigen") en de looptijd (bijvoorbeeld: "voor de duur van één supervisiereeks").
2. De opleidingsinstellingen houden een register bij van verleende dispensaties. Hierin worden ook de aanleiding en overwegingen die hebben geleid tot de dispensatie vastgelegd. Het toezichthoudend orgaan heeft te allen tijde recht op inzage in dit register.
3. Eén keer per jaar rapporteren de opleidingsinstellingen aan het toezichthoudend orgaan over de verleende dispensaties.

De commissie beveelt aan dat de toezichthoudende organen een duidelijk formulier of format ter beschikking stellen voor de wijze waarop de rapportage van verleende dispensaties kan plaatsvinden.

In reactie op het interim-rapport van de commissie is de vraag gerezen of het niet de voorkeur verdient om te spreken van richtlijnen, in plaats van bindende eisen. Dit zou een soepeler hantering van de eisen mogelijk maken.

De commissie heeft hier niet voor gekozen. Bij richtlijnen bestaan meer vrijheidsgraden dan bij eisen. Dit geeft naar de mening van de commissie onvoldoende houvast voor alle betrokkenen en laat te veel ruimte voor verschillen in toepassing. Naar de mening van de commissie biedt de voorgestelde dispensatieregeling voldoende ruimte voor hoofdopleiders om af te kunnen wijken van de eisen, indien de situatie daar aanleiding toe geeft.

III. Kwalificaties praktijkbegeleiders - voorstel

3.1 Praktijkopleider

Huidige kwalificatie-eisen

gz-psycholoog	'gekwalificeerd'
klinisch psycholoog	klinisch psycholoog, minstens voor 50% werkzaam als zodanig
klinisch neuropsycholoog	klinisch neuropsycholoog, minstens voor 50% werkzaam als zodanig
Psychotherapeut	psychotherapeut, vijf jaar werkervaring, praktizerend

Voorstel

Gz-psycholoog	Klinisch psycholoog	Psychotherapeut
<i>1. Kwalificaties</i>	<i>1. Kwalificaties</i>	<i>1. Kwalificaties</i>
<ul style="list-style-type: none"> ◆ Minimaal vijf jaar geregistreerd als gz-psycholoog, en minimaal drie jaar fte werkervaring als zodanig. ◆ Aantoonbare competenties op het gebied van begeleiding, verworven door ervaring en/of opleiding. 	<ul style="list-style-type: none"> ◆ Minimaal vijf jaar geregistreerd als klinisch psycholoog, en minimaal drie jaar fte werkervaring als zodanig. ◆ Aantoonbare competenties op het gebied van begeleiding, verworven door ervaring en/of opleiding. 	<ul style="list-style-type: none"> ◆ Minimaal vijf jaar geregistreerd als psychotherapeut, en minimaal drie jaar fte werkervaring als zodanig. ◆ Aantoonbare competenties op het gebied van begeleiding, verworven door ervaring en/of opleiding.
<i>2. Overige eisen</i>	<i>2. Overige eisen</i>	<i>2. Overige eisen</i>
<ul style="list-style-type: none"> ◆ betrokkene heeft een dienstverband van ten minste 0,5 fte met de praktijkopleidingsinstelling. ◆ betrokkene besteedt gemiddeld minimaal 8 uur per week aan patiëntgebonden werkzaamheden. ◆ De rol van de betrokkene als praktijkopleider is expliciet vastgelegd. Daarbij dienen te zijn vastgelegd: <ul style="list-style-type: none"> • de verantwoordelijkheden van de betrokkene, conform de omschrijving in <i>Taken en verantwoordelijkheden</i>; • de tijd die betrokkene hiervoor beschikbaar heeft; • de bevoegdheid van betrokkene om in te grijpen door de lijn heen, indien het belang van de opleiding dit vereist; • toegang van de betrokkene tot de leiding van de instelling, hetzij rechtstreeks, hetzij via de P-opleider. 	<ul style="list-style-type: none"> ◆ betrokkene heeft een dienstverband van ten minste 0,5 fte met de praktijkopleidingsinstelling. ◆ betrokkene besteedt gemiddeld minimaal 8 uur per week aan patiëntgebonden werkzaamheden. ◆ De rol van de betrokkene als praktijkopleider is expliciet vastgelegd. Daarbij dienen te zijn vastgelegd: <ul style="list-style-type: none"> • de verantwoordelijkheden van de betrokkene, conform de omschrijving in <i>Taken en verantwoordelijkheden</i>; • de tijd die betrokkene hiervoor beschikbaar heeft; • de bevoegdheid van betrokkene om in te grijpen door de lijn heen, indien het belang van de opleiding dit vereist; • toegang van de betrokkene tot de leiding van de instelling, hetzij rechtstreeks, hetzij via de P-opleider. 	<ul style="list-style-type: none"> ◆ Betrokkene is voor minimaal 0,5 fte aan de praktijkopleidingsinstelling verbonden ◆ betrokkene besteedt gemiddeld minimaal 8 uur per week aan patiëntgebonden werkzaamheden. ◆ De rol van de betrokkene als praktijkopleider is expliciet vastgelegd. Daarbij dienen te zijn vastgelegd: <ul style="list-style-type: none"> • de verantwoordelijkheden van de betrokkene, conform de omschrijving in <i>Taken en verantwoordelijkheden</i>; • de tijd die betrokkene hiervoor beschikbaar heeft; • de bevoegdheid van betrokkene om in te grijpen door de lijn heen, indien het belang van de opleiding dit vereist; • toegang van de betrokkene tot de leiding van de instelling, hetzij rechtstreeks, hetzij via de P-opleider.

Toelichting

1. De commissie heeft bewust gekozen voor een combinatie van eisen in termen van aantal jaren registratie en werkervaring. Aansluitend bij de bestaande praktijk is als uitgangspunt gekozen voor het aantal jaar dat men geregistreerd is voor het betreffende beroep. Dit garandeert een minimumniveau van senioriteit.
Daarenboven is het uiteraard van belang dat betrokkene het vak in voldoende mate daadwerkelijk heeft uitgeoefend. Hiertoe dient de werkervaringseis.
2. De commissie heeft overwogen of voor praktijkopleiders binnen de opleiding tot gz-psycholoog registratie als specialist een eis of desideratum is. De commissie meent dat dit niet op zijn plaats is. Het beroep van gz-psycholoog is een zelfstandig beroep, slechts een deel van de beroepsuitoefenaren is tevens specialist, en men kan uitstekend geschikt zijn als praktijkopleider zonder de specialistenstatus te bezitten.
3. De commissie heeft als tweede eis geformuleerd: 'aantoonbare competenties op het gebied van begeleiding.' Naar het oordeel van de commissie is dit een eis, en niet slechts een desideratum. Vooralnog ontbreekt het aan een adequate operationalisatie van deze eisen. Te verwachten is dat zo'n operationalisatie zich de komende jaren zal uitkristalliseren, in het kader van de modernisering van de opleidingen.
4. Bij de opleidingen tot gz-psycholoog en klinisch psycholoog is bewust gekozen voor de term 'dienstverband'. Bij de opleiding tot psychotherapeut daarentegen wordt gesproken van 'verbonden aan'. De reden voor dit verschil in terminologie is dat het HCO Psychotherapeut onder bepaalde condities ook andere vormen dan een dienstverband acceptabel acht.
5. De commissie acht het van belang dat praktijkopleiders een deel van hun tijd zelf werkzaam zijn in de patiëntenzorg. In aansluiting op de omschrijving in het besluit herregistratie gezondheidszorgpsycholoog-specialisten kan hierbij onder patiëntgebonden werkzaamheden worden verstaan: werkzaamheden welke direct of indirect betrekking hebben op de patiëntenzorg. Naast directe patiëntenzorg worden hiertoe gerekend mediërende vormen van patiëntenzorg, patiëntenbesprekingen, patiëntgebonden consultatie en het geven van supervisie en werkbegeleiding over patiëntenzorg, alsmede het geven van leertherapie.

3.2 Werkbegeleider

Huidige kwalificatie-eisen

gz-psycholoog	-
klinisch psycholoog	-
klinisch neuropsycholoog	-
psychotherapeut	Registratie als psychotherapeut

Met betrekking tot de werkbegeleider worden alleen binnen de opleiding tot psychotherapeut thans landelijke kwalificatie-eisen gesteld. Wel zijn er voor de opleidingen tot gz-psycholoog en klinisch psycholoog regionale eisen, geformuleerd door de afzonderlijke opleidingsinstellingen. Deze variëren voor de gz-psycholoog van 'BIG-registratie' tot 'gz-psycholoog met minimaal 5 jaar ervaring in de gezondheidszorg'. Voor de klinisch psycholoog variëren zij van 'klinisch psycholoog of psychotherapeut' tot 'KP met minimaal vijf jaar ervaring in de praktijk als klinisch psycholoog'.

Voorstel

Gz-psycholoog	Klinisch psycholoog	Psychotherapeut
<i>1. Kwalificaties</i>	<i>1. Kwalificaties</i>	<i>1. Kwalificaties</i>
<ul style="list-style-type: none"> ◆ minimaal drie jaar geregistreerd als gz-psycholoog, en minimaal twee jaar fte werkervaring als zodanig. ◆ Aantoonbare competenties op het gebied van begeleiding, verworven door ervaring en/of opleiding. 	<ul style="list-style-type: none"> ◆ minimaal drie jaar geregistreerd als klinisch psycholoog, en minimaal drie jaar fte werkervaring als zodanig. ◆ Aantoonbare competenties op het gebied van begeleiding, verworven door ervaring en/of opleiding. 	<ul style="list-style-type: none"> ◆ minimaal drie jaar geregistreerd als psychotherapeut, en minimaal drie jaar fte werkervaring als zodanig. ◆ Aantoonbare competenties op het gebied van begeleiding, verworven door ervaring en/of opleiding.
<i>2. Overige eisen</i>	<i>2. Overige eisen</i>	<i>2. Overige eisen</i>
<ul style="list-style-type: none"> ◆ werkzaam in de patiëntenzorg, binnen hetzelfde team als de opleiding. ◆ tijdens werktijden van de piog voldoende aanwezig op locatie om aantoonbaar de begeleidingstaken adequaat te kunnen vervullen, met een ondergrens van 50% van de werktijd van de piog. 	<ul style="list-style-type: none"> ◆ werkzaam in de patiëntenzorg, binnen hetzelfde team als de opleiding. ◆ tijdens werktijden van de gios voldoende aanwezig op locatie om aantoonbaar de begeleidingstaken adequaat te kunnen vervullen, met een ondergrens van 50% van de werktijd van de gios. 	<ul style="list-style-type: none"> ◆ werkzaam in de patiëntenzorg, binnen hetzelfde team als de opleiding. ◆ tijdens werktijden van de piop/giop voldoende aanwezig op locatie om aantoonbaar de begeleidingstaken adequaat te kunnen vervullen, met een ondergrens van 50% van de werktijd van de piop/giop.

Toelichting

1. Thans wordt nog niet door alle hoofdopleiders als eis gesteld dat de werkbegeleider de BIG-kwalificatie dient te hebben als waar de opleiding toe opleidt. De commissie acht deze eis wel van belang. De werkbegeleider is onder andere een rolmodel voor de opleiding, en hij/zij kan deze functie alleen goed vervullen als hij/zij ook het beroep heeft waartoe de opleiding opleidt. Dus een werkbegeleider binnen de gz-opleiding dient gz-psycholoog te zijn, een werkbegeleider binnen de KP-opleiding klinisch psycholoog, en een werkbegeleider binnen de PT-opleiding psychotherapeut.
2. Een veelvoorkomende figuur is dat een gz-psycholoog in opleiding tot specialist in het kader van zijn opleiding optreedt als werkbegeleider van een of meer gz-psychologen.

Daarbij kan het zijn dat betrokkene niet voldoet aan de eis dat hij ten minste drie jaar geregistreerd dient te zijn als gz-psycholoog, of dat er sprake is van aantoonbare ervaring op het gebied van begeleiding. Naar de mening van de commissie kan in zo'n geval dispensatie worden verleend, mits de betrokkene supervisie ontvangt over zijn rol als werkbegeleider.

3. De werkbegeleiding kan verdeeld zijn over verschillende personen (duo-werkbegeleiding). Elk van de afzonderlijke werkbegeleiders moet hierbij aan de kwalificatie-eisen voldoen. De werkbegeleiders dienen gezamenlijk aan de eis ten aanzien van aanwezigheid te voldoen, dat wil zeggen: ervoor zorg te dragen dat minstens gedurende de helft van de werktijd van de opleiding een van hen op locatie aanwezig is.
4. De commissie heeft uitgebreid stilgestaan bij de vraag of als eis gesteld moet worden dat de werkbegeleider aanwezig is op dezelfde locatie als de opleiding.

Uitgangspunt voor de commissie zijn de taken en functies van de werkbegeleider zoals verwoord in *Taken en functies* (zie bijlage I). Dat wil onder andere zeggen:

- a. De werkbegeleider is verantwoordelijk voor de kwaliteit van de zorg die de opleiding verleent.
- b. In het belang van de patiëntenzorg dient er te allen tijde sprake te zijn van 'achterwacht': een BIG-gekwalificeerde hulpverlener die op afroep onmiddellijk beschikbaar is in geval van emergencies. De werkbegeleider(s) zijn er verantwoordelijk voor dat dit geregeld is; zij hoeven niet altijd zelf de achtervang te verzorgen.
- c. De werkbegeleider bewaakt het professioneel functioneren van de opleiding, en is in staat dit zo nodig bij te sturen;
- d. De werkbegeleider moet zich een oordeel kunnen vormen over de professionele bekwaamheid van de opleiding, zowel zorginhoudelijk als in andere opzichten (communicatie, samenwerking, professionaliteit). Dit vereist dat hij de opleiding van nabij volgt.
- e. de werkbegeleider coacht de opleiding bij het aanleren van nieuwe vaardigheden, zowel zorginhoudelijk als in andere opzichten. Hij kan onderdelen van zijn coachings-taak delegeren aan anderen.

Enkele leden van de commissie menen dat deze rollen vereisen dat de werkbegeleider in principe full-time aanwezig is op dezelfde locatie als de opleiding. Dit met name in verband met de taken genoemd onder b. Enkele andere leden zijn van mening dat ook deeltijdse aanwezigheid toereikend is.

Na ampel beraad heeft de commissie gekozen voor de hierboven weergegeven formulering, waarbij (a) de werkbegeleider moet kunnen aantonen dat zijn aanwezigheid voldoende is om deze taken te vervullen en (b) een duidelijke ondergrens wordt geformuleerd ten aanzien van aanwezigheid.

3.3 Supervisor

Huidige kwalificatie-eisen

gz-psycholoog	-
klinisch psycholoog	<ul style="list-style-type: none"> ◆ diagnostiek: KP, 3 jaar werkervaring ◆ behandeling: KP of psychotherapeut, tevens SPV-erkend supervisor ◆ onderzoek: gepromoveerd met klinisch ervaring of KP met onderzoekservaring op niveau dissertatie ◆ overige taken, w.o. management: academicus
klinisch neuropsycholoog	<p>Geen regelgeving. In de praktijk:</p> <ul style="list-style-type: none"> ◆ diagnostiek: KNP ◆ behandeling: KNP ◆ onderzoek: KNP, gepromoveerd en ervaring met praktijkgericht onderzoek op humaan neuropsychologisch gebied, bij voorkeur ervaring met onderzoeksbegeleiding ◆ overige taken, w.o. management: academicus met ervaring op het betreffende terrein
Psychotherapeut	<ul style="list-style-type: none"> ◆ behandeling: Geregistreerd PT, SPV-erkend supervisor², dan wel lid NPG en NVPA; praktizerend ◆ Voor algemene psychotherapeutische attitude: geregistreerd PT, vijf jaar ervaring, praktizerend, brede oriëntatie

Voorstel

Gz-psycholoog	Klinisch psycholoog	Psychotherapeut
<p>Algemeen</p> <ul style="list-style-type: none"> ◆ minimaal 3 jaar geregistreerd als gz-psycholoog en minimaal twee jaar fte werkervaring als zodanig. ◆ In het geval van supervisie inz psychotherapeutische deeltechnieken ook mogelijk: psychotherapeut of psychiater met minimaal 2 jaar fte werkervaring en aantoonbare ervaring op het betreffende gebied van de psychotherapie. 	<p>Specifiek</p> <ul style="list-style-type: none"> ◆ diagnostiek: minimaal 3 jaar geregistreerd als KP en minimaal twee jaar fte werkervaring als zodanig. ◆ behandeling: <ul style="list-style-type: none"> • minimaal drie jaar geregistreerd als klinisch psycholoog, psychiater of psychotherapeut en minimaal twee jaar fte werkervaring als zodanig; • <i>én</i> erkend als supervisor door een SPV of de NVP; ◆ onderzoek: KP met onderzoekservaring op niveau dissertatie OF klinische ervaring + promotie; ◆ overige taken, waaronder management: academicus met ervaring op het betreffende terrein. 	<p>Algemeen</p> <ul style="list-style-type: none"> ◆ minimaal drie jaar geregistreerd als psychotherapeut, klinisch psycholoog of psychiater en minimaal twee jaar fte werkervaring als zodanig ◆ <i>én</i> erkend als supervisor door een SPV of de NVP.

² Mogelijkheid dispensatie door hoofdopleider, mits drie jaar werkervaring en met aantoonbare didactische en supervisorische kwaliteiten

<ul style="list-style-type: none"> ◆ Aantoonbare expertise op het terrein waarop de supervisie betrekking heeft. ◆ Aantoonbare competenties op het gebied van begeleiding (bij voorkeur supervisie), verworven door ervaring en/of opleiding. 	<ul style="list-style-type: none"> ◆ Aantoonbare expertise op het terrein waarop de supervisie betrekking heeft. ◆ Aantoonbare competenties op het gebied van begeleiding (bij voorkeur supervisie), verworven door ervaring en/of opleiding. 	<ul style="list-style-type: none"> ◆ Aantoonbare expertise op het terrein waarop de supervisie betrekking heeft. ◆ Aantoonbare competenties op het gebied van begeleiding (bij voorkeur supervisie), verworven door ervaring en/of opleiding.
<ul style="list-style-type: none"> ◆ substantiële recente werkervaring in de patiëntenzorg. ◆ <u>niet</u> werkzaam binnen hetzelfde team als de opleiding. ◆ Ten minste twee supervisoren gedurende het opleidingstraject, waarbij het aandeel van één supervisor in het opleidingstraject van een piop niet meer bedraagt dan 60 uur. <p><i>De hoofdopleider kan dispensatie verlenen van de eis dat de supervisor niet werkzaam is in hetzelfde team als de opleiding, indien:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> ◆ hiervoor inhoudelijk zwaarwegende redenen bestaan; <p><i>én</i></p> <ul style="list-style-type: none"> ◆ er afdoende waarborgen zijn tegen rolconflicten. 	<ul style="list-style-type: none"> ◆ substantiële recente werkervaring op het terrein waarop de supervisie betrekking heeft. ◆ in het geval van supervisie over diagnostiek of behandeling: <u>niet</u> werkzaam binnen hetzelfde team als de opleiding. <p><i>De hoofdopleider kan dispensatie verlenen van de eis dat de supervisor niet werkzaam is in hetzelfde team als de opleiding, indien:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> ◆ hiervoor inhoudelijk zwaarwegende redenen bestaan; <p><i>én</i></p> <ul style="list-style-type: none"> ◆ er afdoende waarborgen zijn tegen rolconflicten. 	<ul style="list-style-type: none"> ◆ substantiële recente werkervaring in de patiëntenzorg. ◆ <u>niet</u> werkzaam binnen hetzelfde team als de opleiding. ◆ ten minste drie supervisoren gedurende het opleidingstraject, waarbij het aandeel van één supervisor in het opleidingstraject van een piop niet meer bedraagt dan 50 uur. <p><i>De hoofdopleider kan dispensatie verlenen van de eis dat de supervisor niet werkzaam is in hetzelfde team als de opleiding, indien:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> ◆ hiervoor inhoudelijk zwaarwegende redenen bestaan; <p><i>én</i></p> <ul style="list-style-type: none"> ◆ er afdoende waarborgen zijn tegen rolconflicten.

Toelichting

1. Anders dan bij de praktijkopleider en de werkbegeleider acht de commissie het niet noodzakelijk dat de supervisor ten tijde van de supervisie werkzaam is in de gezondheidszorg. Supervisie wordt vaak gegeven door senioren in het vak, en soms ook door collegae die hun actieve loopbaan reeds hebben beëindigd. De commissie acht dit geen probleem, mits men (a) voldoende werkervaring heeft en (b) deze werkervaring niet al te gedateerd is. Het eerste wordt gewaarborgd door de kwalificatie-eis aangaande werkervaring, het tweede door de eis dat men geregistreerd is. Immers: de gz-psycholoog-specialisten kennen een herregistratieregeling waarmee recente werkervaring gewaarborgd is, en voor de gz-psycholoog en de psychotherapeut is een dergelijke regeling in voorbereiding.
2. De commissie heeft uitgebreid stilgestaan bij de vraag of een supervisor werkzaam kan zijn binnen hetzelfde team als de supervisor. Bij supervisie over patiëntgebonden taken acht de commissie dit in principe niet wenselijk, omdat gemakkelijk een rolconflict kan ontstaan. Tegelijkertijd kunnen er zich omstandigheden voordoen, waar een absoluut verbod hierop ten koste zou gaan van de kwaliteit van de opleiding. Te denken valt aan situaties waarbij de supervisie gespecialiseerde werkzaamheden betreft, waarvoor in de regio geen andere deskundige supervisoren te vinden zijn. Mede om deze reden heeft de

commissie hiervoor een dispensatieregeling gecreëerd. Voor deze dispensatie is zowel vereist dat er sprake is van inhoudelijk zwaarwegende redenen, als dat er afdoende waarborgen zijn tegen rolconflicten.

Bijlage I

(Uit: Taken en verantwoordelijkheden in de praktijkopleiding tot gezondheidszorgpsycholoog en gezondheidszorgpsycholoog-specialist)

De werkbegeleider

1. zorgt ervoor dat de werkzaamheden passen binnen het opleidingsplan en houdt daarbij rekening met het cursorisch deel van de opleiding
2. ziet toe op een goede taakstelling en draagt er zorg voor dat deze bewaakt wordt, zowel in kwantitatieve als in kwalitatieve zin
3. zorgt ervoor dat de werkzaamheden goed verdeeld zijn over de tijd
4. ziet erop toe dat de aard van de werkzaamheden in overeenstemming is met de bekwaamheden van de opleiding
5. geeft instructies inzake beperkingen in de verrichtingen van de opleiding
6. overtuigt zich ervan dat de supervisie die de opleiding ontvangt toereikend is in het licht van de aan hem toebedeelde zorgtaken
7. houdt toezicht op het functioneren van de opleiding, met name wat betreft diens activiteiten op het gebied van de patiëntenzorg
8. kan gezamenlijk met de opleiding verrichtingen uitvoeren
9. ziet erop toe dat er een functionerend systeem is waarin een daartoe gekwalificeerde beroepsbeoefenaar consult kan geven of een verrichting kan overnemen als de opleiding daarom vraagt dan wel als anderszins wordt vastgesteld dat consult of overname opportuun is
10. zal in voorkomende gevallen zelf een verrichting kunnen overnemen
11. ziet erop toe dat er een functionerend systeem is waarin externe brieven, rapportages en verslagen van de opleiding ondertekend of mede-ondertekend worden door een BIG-geregistreerde beroepsbeoefenaar
12. geeft op verzoek van de praktijkopleider regelmatig een oordeel over de voortgang van het leertraject en de ontwikkeling en het functioneren van de opleiding
13. treft maatregelen als er problemen zijn of dreigen met betrekking tot het leertraject, de ontwikkeling, het functioneren en/of de kwaliteit van het werk van de opleiding en informeert de praktijkopleider hieromtrent
14. treft, in geval van niet-verantwoorde zorg aan patiënten door de opleiding, maatregelen om herhaling te voorkomen en nadelige gevolgen te voorkomen of te beperken en informeert het hoofd van de afdeling waar de opleiding werkzaam is en de praktijkopleider hieromtrent
15. heeft regelmatig overleg met de opleiding met betrekking tot de uitvoering van het opleidingsplan en diens werkzaamheden, geeft feedback over de werkzaamheden en besteedt daarbij, voorzover relevant, aandacht aan technische, persoonlijke, positionele en beroeps-ethische aspecten
16. onderhoudt de contacten met de praktijkopleider en informeert deze als er problemen zijn of dreigen met betrekking tot het leertraject, de ontwikkeling en/of het functioneren van de opleiding
17. informeert de praktijkopleider als condities die voorzien zijn in het opleidingsplan niet (meer) gerealiseerd worden en/of als niet meer voldaan wordt aan voorwaarde(n) waarop de erkenning van de opleidingsplaats berust
18. is beschikbaar voor overleg met de opleiding, de praktijkopleider, de supervisor(en) en eventuele anderen over de voortgang van het leertraject en het functioneren van de opleiding
19. doet voor het overige al hetgeen nodig is en in zijn vermogen ligt ter bevordering van een goed verloop en een succesvolle afronding van het leertraject van de opleiding en een verantwoorde zorgverlening door de opleiding.